

L I G J
Nr.7514, datë 30.9.1991

PËR PAFAJËSINË, AMNISTINË DHE REHABILITIMIN E ISH TË DËNUARVE DHE TË PËRNDJEKURVE POLITIKË

Gjatë 45 vjetëve, shumë qytetarë shqiptarë janë akuzuar, gjykuar, dënuar dhe burgosur, internuar apo përndjekur për shkelje të natyrës politike, duke dhunuar të drejtat e tyre civile, sociale, morale dhe ekonomike.

Parlamenti i parë pluralist i Republikës së Shqipërisë, ka vendosur të krijojë një sistem juridik të drejtë e të ndershëm, që të përputhet plotësisht me ligjet dhe rregullat që mbrojnë të drejtat bazë njerëzore. Është adaptuar e po konsolidohet një program i pajtimit kombëtar nëpërmjet të cilit u jepen gjithë qytetarëve shqiptarë garancitë për të ushtruar të drejtat e tyre civile nëpërmjet rrugëve ligjore, si bazë e rivendosjes së një shoqërie të lirë e demokratike. Për këtë arsye, Kuvendi Popullor, duke përdorur kompetencat e tij, u jep ish të burgosurve dhe të përndjekurve politikë pafajësinë dhe i konsideron në nderin e vet që, si përfaqësuesi më i lartë i popullit, në emër të shtetit juridik tu kërkojë falje këtyre njerëzve për dënimet politike dhe vuajtjet që kanë pësuar në të kaluarën.

Qeveria do të marrë të gjitha masat që të kompesojë dhe rehabilitojë të gjithë personat që janë akuzuar padrejtësisht për shkelje për të cilat bën fjalë ky ligj dhe të sigurojë për ta, me përparësi, ndihmën materiale dhe morale për t'u riintegruar plotësisht në shoqëri.

Në mbështetje të nenit 16, pika 6 të ligjit nr.7491 datë 29.4.1991 "Për dispozitat kryesore kushtetuese", me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI POPULLOR
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I :

Neni 1

Janë të pafajshëm dhe quhen të padënuar për efekte morale, politike, sociale dhe ekonomike të gjithë personat që janë dënuar për agjitacion e propagandë kundër shtetit, për arratisje, për sabotim, për krijimin ose pjesëmarrjen në organizata politike, për moskallëzim të krimeve kundër shtetit, ata që janë dënuar për shpifje e fyerje kundër organeve më të larta të shtetit e të Partisë, për shkelje të dekretit nr.7459, datë 22.1.1991 "Për respektimin dhe mbrojtjen e monumenteve që lidhen me historinë kombëtare dhe të simboleve shtetërore", si dhe për shkelje të dekretit nr.7408, datë 31.7.1990 "Për mbledhjet, grumbullimin dhe manifestimet e shtetasve në vendet publike".

Neni 2

Janë të pafajshëm të gjithë shtetasit shqiptarë që janë arratisur nga Shqi për ia gjatë luftës ose pas çlirimit të vendit deri më 8 maj 1990, për shkak të bindjeve ose të veprimtarisë së tyre politike me përjashtim të atyre që kanë kryer akte terrori e diversioni, kur këto vepra kanë sjellë vdekje ose pasoja të tjera të rënda. Të tjerët amnistohen.

Neni 3

Nga ky ligj pëfitojnë edhe ushtarakët që duke kaluar në mënyrë të paligjshme kufirin shtetëror kanë kryer edhe veprën penale të largimit pa leje dhe shmangien përgjithmonë nga shërbimi ushtarak.

Neni 4

Amnistohen të gjithë të dënuarit për krime kundër shtetit dhe për mos kallëzim e përkrahje të këtyre krimeve, me përjashtim të atyre që kanë kryer akte terrori e diversioni, kur këto kanë sjellë

vdekje ose pasoja të tjera të rënda.

Pushohen ndjekjet penale për veprat penale të parashikuara nga ky nen, si dhe nga nenet e mësipërme të këtij ligji për të gjitha çështjet hetimore, për çështjet e pashqyrtuara nga gjykatat dhe për gjithë kallëzimet e bëra para organeve kompetente për këto vepra penale të kryera gjer në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 5

Personave që përfitojnë nga neni 1 i këtij ligji, u njihen këto të drejta:

a) U njihet e vlefshme për efekt vjetërsie në punë ose shërbimi koha e vuajtjes së dënimit me heqje të lirisë dhe me internim si dënim penal plotësues. Vjetërsia në punë për kohën e vuajtjes së dënimit u njihet edhe personave që kanë qenë pa punë para fillimit të ndjekjes penale.

Për efekt të llogaritjes së pensionit, përsoneat e dënuar gëzojnë të drejtën e zgjedhjes së pagës mesatare mujore të marrë gjatë tre vjetëve me rradhë brenda dhjetë vjetëve të fundit të punës, para ose pas procedimit penal, ose të pagës së marrë nga punëtori, që ka punuar me kushte të njëjta pune me atë që ka kryer i dënuari gjatë vuajtjes së dënimit. Kur kjo zgjedhje nuk mund të bëhet për shkaqe të ndryshme, atyre u jepet pensioni mesatar.

b) U kthehen tituj e nderit dhe dekoratat që u janë hequr me vendim të gjykatës ose me dekret të Presidentit të Kuvendit Popullor.

c) T'u sigurohet kthimi në qendren e banimit ku kanë qenë para ndjekjes penale ose internimit, t'u sigurohet punë sipas profesioni të tyre, me përparësi brenda ose jashtë shtetit dhe t'u jepet procedencë për strehim.

ç) T'u kthehet e drejta e studimit në shkollat e larta atyre që u është hequr kjo e drejtë, për shkak të procedimit penal të tyre ose të personave të afërm dhe t'u sigurohet arsimimi sa më i shpejtë brenda ose jashtë shtetit.

d) U bëhet kompensimi për dëmet e shkaktuara dhe u jepet një shpërblim i caktuar për plotësimin e kushteve të jetesës, sipas rregullave që do të vendosen me dispozita të veçanta në përputhje me kriteret ndërkombëtare. U njihet e drejta e kthimit ose e kompesimit të psurive të konfiskuara.

dh) Kompensimi për dëmet e shkaktuara u jepet edhe familjeve ose trashëgimtarëve të ligjshëm të ish të burgosurve politikë që nuk jetojnë më si edhe të atyre që janë të pushkatuar pa gjyq ose që kanë vdekur pa u dënuar nga gjykata.

e) Përfitojnë pension, sipas dispozitave për pensionet familjare, familjarët e të pushkatuarve dhe të dënuarve pa gjyq, të të vdekurve në burg ose të atyre që kanë vdekur në burg pa u dënuar me gjyq.

Për zbatimin e detyrave të parashikuara nga shkronjat "c" dhe "ç" të këtij neni, ngarkohen komitetet ekzekutive të rretheve e të rajoneve.

Këshilli i Ministrave merr parasysh kërkesat e ish të burgosurve dhe të internuarve politikë, kur nuk plotësohen kushtet e pikës "c" të këtij neni.

Neni 6

Të drejtat e njohura në nenin 5 të këtij ligji, i përfitojnë edhe personat e dëbuar apo të internuar për motive politike.

Neni 7

Të gjitha të drejtat e njohura në këtë ligj për të dënuarit politikë u njihen dhe familjeve të personave që kanë vdekur gjatë procesit të hetimit ose që janë ekzekutuar pa gjyq.

Neni 8

Për zbatimin e këtij ligji ngarkohen Këshilli i Ministrave, Ministria e Rendit Publik, Ministria e Drejtësisë, Prokuroria e Përgjithshme, Ministria e Financave dhe komitetet ekzekutive të rretheve e të rajoneve.

Neni 9

Të krijohet një komision me pjesëmarrjen e deputetëve, të anëtarëve të Qeverisë, të punonjësve të organeve gjyqësore dhe të anëtarëve të Shoqatës të ish të burgosurve politikë për të shqyrtuar dhe evidentuar krimet politike shtetërore.

Ky komision ngarkohet të kontrollojë edhe zbatimin e këtij ligji.

Neni 10

Ky ligj hyn në fuqi menjëherë.

Shpallur me dekretin nr.43, datë 1.10.1991 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë Ramiz Alia.